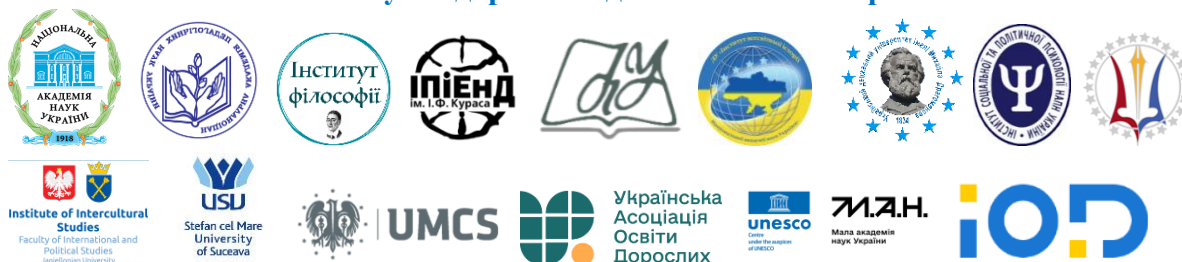

Національна академія наук України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут всесвітньої історії НАН України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Інститут соціальної та політичної психології НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
Інститут міжкультурних студій Факультету міжнародних і політичних студій
Ягеллонського університету в Кракові (Польща)
Сучавський університет «Штефан чел Маре» (Румунія)
Інститут педагогіки Університету Марії Кюрі-Складовської в Любліні (Польща)
Громадська спілка «Українська асоціація освіти дорослих»
Національний центр «Мала академія наук України»
Інститут обдарованої дитини НАПН України

МАТЕРІАЛИ

*VII Міжнародної міжгалузевої
науково-практичної онлайн-конференції*
**«Культура, наука, освіта:
смісложиттєві цінності
в сучасних умовах»**
25–31 березня 2026 року
*в межах XVII Міжнародної виставки
«Сучасні заклади освіти – 2026»*

Київ
2026

Нестер А. А.,
д.т.н., доц., доцент кафедри будівництва та цивільної безпеки,
Хмельницький національний університет,
nesteranatol111@gmail.com

ЦІННОСТІ МИРУ В УКРАЇНІ, ВІЙНА, ІСТОРІЯ

Російсько-українська війна – це триваюча збройна агресія РФ, спрямована на знищення української державності, що включає окупацію Криму, війну на Донбасі та повномасштабне вторгнення. Конфлікт має глобальний характер, спричинивши масштабні людські жертви, руйнування та європейську міграційну кризу.

Повномасштабна війна Росії проти України стала великим суспільним потрясінням. Війна впливає на емоційний стан, побут і повсякдення, громадську думку, міжлюдські стосунки, соціально-економічне становище, зайнятість, громадську активність. Масштаб цих змін є безпрецедентним як для України, так і для Європи у перспективі десятиліть. Водночас ці зміни впливатимуть на майбутнє суспільних інститутів у повоєнній Україні та її подальший розвиток загалом. Фіксування й осмислення цих змін дає можливість отримати дані як для подальших досліджень українського суспільства після війни, так і для планування трансформаційних змін.

Ключові слова: мир, повномасштабна війна, гібридна війна, воєнний стан, мова, національна безпека.

The Russian-Ukrainian war is an ongoing armed aggression by the Russian Federation aimed at destroying Ukrainian statehood, including the occupation of Crimea, the war in Donbas, and a full-scale invasion. The conflict is global in nature, causing massive human casualties, destruction, and a European migration crisis.

Russia's full-scale war against Ukraine has caused a major social upheaval. The war affects people's emotional state, daily life, public opinion, interpersonal relationships, socio-economic situation, employment, and civic engagement. The scale of these changes is unprecedented for both Ukraine and Europe in decades. At the same time, these changes will affect the future of social institutions in post-war Ukraine and its further development in general. Recording and analyzing these changes provides data for further research on Ukrainian society after the war and for planning transformational changes.

Keywords: peace, full-scale war, hybrid war, martial law, language, national security.

Цінності миру (розвиток, безпека, гуманізм) в Україні зараз переплітаються з цінностями війни (боротьба, консолідація, справедливість) задля захисту суверенітету та виживання людей. Ця боротьба є відповіддю на деструктивну агресію Російської Федерації, що руйнує життя та довкілля, трансформуючи суспільну свідомість від прагнення спокою до необхідності захисту національної державності.

Гібридна війна Росії проти України продовжується (незабаром) вже п'ять років. Це найдовша війна, у Європі після Другої світової війни. І передумов для

завершення цієї кровопролитної війни поки що не видно через позицію Російської Федерації, яка хоче знищити державність України. Продовження війни і так вже має наслідки, які поглиблюються з кожним її днем і не тільки для України, а й для міжнародного світоустрою, усієї системи міжнародної безпеки вибудованої після Другої світової війни. Але ця тривалість доводить всьому світові про здатність України чинити опір терористичній Росії тому дає надію прогресивним силам у світі та Європі на перемогу в цій гібридній війні. Вирішення війни і миру має колосальне значення для української державності, а перемога в ній вирішить питання існування та майбуття молодого держави.

Війна, яка практично почалась з 2014 року після втечі тодішнього президента Віктора Януковича поставила Україну перед принципово новими питаннями в галузі національної безпеки коли від надії на Будапештський документ не осталося ніяких очікувань. Ця помилка тодішнього керівництва нашої держави дорого коштує тепер суспільству. Вона змусила замислитись над питаннями національної безпеки, розбудови спеціальних служб, відновлення сил та засобів для ведення збройної боротьби та захисту держави. Вона змусила замислитись про особливості стратегічної культури нашої молодого держави-сукупність спільних переконань, цінностей, історичного досвіду та моделей поведінки, що формують уявлення держави про безпеку, роль сили та способи досягнення стратегічних цілей.

Загрози, з якими зіткнулася сучасна Україна, вимагають відповідей тому що гинуть люди різні по віку-молоді на фронті, діти, жінки та похилого віку в тилкових районах держави. Яке визначення потрібно визнати це – війна чи антитерористична операція, громадянський конфлікт, зовнішня агресія або все, разом взяте і що робити в тому чи іншому випадку. А конфлікт не названо війною до цього часу, і Верховна Рада не спромоглась її такою назвати (Верховна Рада України законодавчо закріпила офіційну назву збройного конфлікту з РФ як «Війна за Незалежність України» (станом на серпень 2025 року - закон №13273).

Російська Федерація з лютого 2014 почала війну проти України та мала військову перевагу. Ця перевага була визначена тим, що керівництво держави Україна неправильно оцінило підготовку Російської Федерації до військових дій. Ввід зелених чоловічків на територію Автономної Республіки Крим не викликав у тодішнього Голови Верховної Ради (виконавця обов'язків Президента Олександр Турчинов) рішучого кроку, коли не було віддано наказу про використання зброї проти тих чоловічків. Це потягнуло за собою цілий ряд подій.

Керівництво РФ на дипломатичному рівні не визнавало і не визнає досі зовнішньої військової агресії Росії щодо України, трактує військові дії як внутрішній конфлікт. Воєнні дії російської держави на території України, тривають з 2014 року. Це територія Криму, окремі території на Сході України.

Водночас ненадання подіям конкретної правової оцінки на законодавчому рівні як «війни», «терористичного акту» чи «збройного конфлікту» створювало труднощі у визначенні правової природи ситуації, спектру правового регулювання, можливості визнання іноземної держави-агресора суб'єктом міжнародно-правової відповідальності. Але застосування російською федерацією збройної сили проти України становить злочин збройної агресії.

Агресія згідно з Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН це застосування збройної сили державою проти суверенітету, територіальної недоторканності чи політичної незалежності іншої держави, або іншим чином, несумісним зі Статутом Організації Об'єднаних Націй. В березні 2022 року як реакцію міжнародної спільноти на вторгнення Росії в Україну було прийнято Резолюцію Європарламенту “Російська агресія проти України”, у якій Європарламент засудив незаконну, неспровоковану та необґрунтовану воєнну агресію Росії проти України та вторгнення в неї, а також причетність до цієї агресії Білорусі.

Білорусь відіграла ключову роль у повномасштабному вторгненні Росії в Україну у 2022 році, надавши свою територію, інфраструктуру та логістичну підтримку для російських військ. З території Білорусі було розпочато наступ на Київ, здійснювалися ракетні обстріли, а також використовувалися лікарні для поранених окупантів. А ми ж пам'ятаємо слова Лукашенко що Білорусь може їхати в Україну тільки тракторами. Про це він сказав на спільному з президентом України Петром Порошенком брифінгу в Чорнобилі у 2017 р. "Українці ніколи для білорусів не були чужими людьми... Ми рідні люди, ми завжди жили разом на цій території. За словами Олександра Лукашенко білоруси можуть приїхати в Україну "тільки на тракторі, допомогти вам" [1].

Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього", - говорить народна мудрість. І це дійсно так, бо як дерево тримається на землі своїм корінням, так людина тримається на землі своїм минулим. Людина, яка не знає минулого, - перекотиполе, куди вітер подме, туди воно і котиться. Саме тому ми повинні знати свою історію, національні традиції, своє минуле. Кожна освічена людина повинна розуміти, що без прожитого немає життя сучасного, без древнього немає нового, без колишнього немає теперішнього. Для нас історія нашого народу - це не просто минуле, це його серце і душа.

Як можна пояснити, чому українці так шанують хліб і землю, яку називають священною, чому калина має таке глибоке символічне значення для нашої культури? Той, хто не знає національної історії, ніколи не зможе зрозуміти свого народу. Минуле живе поряд з нами, і воно безцінне. – це досвід, звичаї, традиції. Досвід, який ми переймаємо у своїх батьків, дідів, у свого народу. О. Довженко писав: «Народ, що не знає своєї історії, є народ сліпців». Адже, історія - це

найцінніша книга людини, з якої можна черпати мудрість, необхідну для побудови гідного майбутнього.

Ми вчимо історію більшу частину свого життя. Спочатку школа й університет збагачують наші знання, згодом робимо це самостійно і в залежності від бажання. Але щоразу ми знову і знову повертаємося туди, в далеке минуле нашого народу. Історію потрібно вивчати, тому що це не тільки наше минуле. Це найбільша цінність, наша основа. Як можна дивитися в майбутнє, виховувати нове покоління без усвідомлення свого коріння самого себе. Адже хто не знає свого минулого, той не вартий майбутнього.

Кожна освічена людина розуміє, що без історії Україна втратить своє значення, свій статус на фоні інших держав. Ніхто із нас не зможе пояснити, чому українці так шанують свою Батьківщину. Наш народ існує тільки завдяки тому, що його впродовж багатьох століть вимолювали, захищали й обороняли.

Наперекір усім обставинам нам дали можливість вільно жити, дихати свіжим повітрям і ходити по рідній, Богом даній землі. Тож, сьогодні освітяни активно мають піклуватися про способи вивчення історії України в школах та інших навчальних закладах. Головною метою цих піклувань і навчання є належне освоєння знань про історичні події, які важливі для кожного з нас. Адже це неодмінно допоможе в розбудові сильної, вільної держави, під гордою назвою Україна.

Історія дуже важлива наука, адже вона розкриває нам величезний світ подій, повчальних історій, легендарних особистостей. Знання історії допомагає людям жити. Завдяки історії ми знаємо про життя минулих поколінь, які пережили війни, боротьбу за незалежність. Ми повинні все це знати та пам'ятати. Адже неможливо виховати свідому людину, не навчивши її поважати предків, історію країни.

Потрібно знати історію не тільки свого народу і своєї країни, а й історію своєї сім'ї своїх предків. Тому хто знає історію, легше зрозуміти твори Тараса Шевченка, Пантелеймона Куліша, Івана Котляревського, Юрія Яновського, Миколи Хвильового та інших письменників.

Історія допомагає людині стати мудріше, виховує любов до Батьківщини, патріотизм. Знання історії допомагає по-новому поглянути на світ, вплинути на майбутнє країни. Взагалі, основна перевага історії в тому, що вона дає можливість вчитися на чужих помилках. Багато досягнень і відкриттів були зроблені, завдяки досвіду предків.

Сучасний світ знаходиться у глибокій кризі. І це не просто криза соціальна, політична чи навіть геополітична. Маємо екзистенціальну кризу, кризу глибинних цінностей людського буття – цінностей свободи, гідності, консолідації. Це яскраво проявилось у війні в Україні, яка почалася ще в 2014 році, а після 24 лютого 2022 року стала повномасштабною. Дана війна є виразом глобальної суперечності нашого часу – суперечності нового гуманізму, що

розгортається в людському бутті, й неототалітаризму. Саме тому війна в Україні є не локальним, а глобальним явищем – людство сьогодні змучене низкою війн і передчуттям їх посилення і поєднання. Ці війни є цинічним запереченням людяності, що здається жахливим і дивним у XXI столітті. Але уважний погляд аналітика дозволяє побачити закономірність такого заперечення – у світі розвивається неототалітаризм, який виростає з авторитаризму і продовжує тенденції тоталітаризму XX століття [2].

Білорусь, безумовно, відіграла одну з ключових ролей у нападі Росії на Україну. Станом на 24 лютого білоруські аеродроми, засоби протиповітряної оборони, системи управління повітряним рухом, військова і частина цивільної логістики фактично були передані в розпорядження Росії. Вся ця інфраструктура була використана для ударів та прямого вторгнення на суверенну територію України.

Усі перелічені заходи вчинені за прямим розпорядженням керівництва Білорусі на її території, що, відповідно до норм міжнародного права, прирівнюється до залучення у воєнний конфлікт на боці однієї зі сторін.

Аргументи, що РФ було надано дозвіл лише на навчання, а не на агресію, тут не спрацьовує. За весь час війни Мінськ жодним чином не висловив протест проти дій РФ, а як вже відмічено вище дозволив використати аеродроми, техніку для нападу на Україну. Усе це відображено і в резолюції Генеральної асамблеї ООН від 2 березня, яка засуджує вторгнення Росії в Україну і закликає РФ негайно вивести всі війська з України. Резолюція, серед іншого, засуджує "залучення Білорусі до цього незаконного застосування сили проти України" та закликає Мінськ "дотримуватися своїх міжнародних зобов'язань".

Якщо використати це формулювання та довести, що військова та цивільна інфраструктура Білорусі де-факто була передана в управління Росії та використовувалась для підтримки ведення бойових дій в Україні, що спричинили злочини геноциду, Білорусь також можна визнавати винною стороною.

З іншого боку, тлумачення терміну "підтримка" несе ризик поширення на принципи "відповідальності держави" у міжнародному праві. Враховуючи широкі дискусії, які тривали між союзниками України щодо того, які види підтримки вони можуть надати Україні, не перетинаючи лінію "залучення" до воєнних дій, нам слід обережно вибудовувати стратегію юридичного переслідування агресора, щоб не нашкодити активній військово-технічній допомозі для нас.

Враховуючи зазначене, проміжне рішення Міжнародного суду ООН Україна має використати, щоб ускладнити безпосередню участь або спонсорвання конфлікту Росією через своїх проксі (так звані "ЛДНР", невизнана Придністровська Молдавська Республіка, Білорусь) шляхом подання нових позовів до країни-агресора та країни-пособника (в першу чергу, Білорусі).

Маючи значну кількість встановлених фактів агресії завдяки звіту ОБСЄ та проміжному рішенню Суду ООН, українській стороні варто було б ініціювати подання окремого позову до Білорусі, обмеживши його двома конвенціями: про геноцид та про боротьбу з фінансуванням тероризму. Що важливо – обидві конвенції були ратифіковані і Білоруссю, і Україною. Відповідно, в такому випадку Суд ООН може ухвалювати рішення, не питаючи згоди відповідача.

Отримавши рішення суду на свою користь, Україна зможе ініціювати перед США внесення Білорусі до переліку держав-спонсорів тероризму, внаслідок чого мінський режим, всі державні компанії та більшість приватного бізнесу ризикують опинитися під режимом посиленних міжнародних санкцій та торговельних обмежень (від контролю експорту товарів подвійного призначення до заборони на зовнішню допомогу) [3].

Повага до прав, мови та історії є фундаментом демократичного суспільства та національної самоідентифікації. Вона передбачає захист гідності людини, утвердження державної мови, збереження історичної пам'яті та формування правової культури, що забезпечує єдність і розвиток держави.

Мова – не лише засіб нашого спілкування, а й визначальний чинник ідентифікації українців як нації. Останнім часом зростає престиж української мови, отже посилюється національна свідомість українського народу, адже у народу немає більшого скарбу, ніж його мова. Вона охоплює усі сфери суспільного життя: це характер народу, його пам'ять, історія і духовна могутність. Турбота про рідну мову, любов і повага до неї має бути в центрі уваги кожної нації.

Стаття 10 Конституції України та стаття 1 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» визначають, що державною мовою в Україні є українська мова. Закон регулює функціонування і застосування української мови як державної у сферах суспільного життя на всій території України.

Згідно із законом українська мова домінує у таких сферах: у державному секторі та органах місцевого самоврядування; в громадських та інших організаціях; в науці та освіті; у медицині; на телебаченні та кіно; у сфері послуг; в медіа та інтернет-сайтах; у війську та силових структурах; у документообігу тощо.

Статус української мови як єдиної державної мови передбачає обов'язковість її використання на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя, які визначені Законом. Українська мова як єдина державна мова виконує функції мови міжетнічного спілкування, є гарантією захисту прав людини для кожного українського громадянина незалежно від його етнічного походження, а також є фактором єдності і національної безпеки України.

Згідно з вимогами статті 30 Закону мовою обслуговування споживачів в Україні є державна мова. Підприємства, установи та організації всіх форм власності, фізичні особи – підприємці, інші суб'єкти господарювання, що обслуговують споживачів, здійснюють обслуговування та надають інформацію про товари (послуги), у тому числі через інтернет-магазини та інтернет-каталоги, державною мовою. Інформація державною мовою може дублюватися іншими мовами. На прохання клієнта його персональне обслуговування може здійснюватися також іншою мовою, прийнятною для сторін. Це свідчення гнучкості, прийнятності, особливо до іноземців, які в неповній мірі володіють нашою українською мовою.

У свою чергу особи, які претендують на посаду в органах державної влади або місцевого самоврядування, повинні скласти іспит на рівень володіння українською мовою відповідно до стандартів, розроблених Національною комісією зі стандартів державної мови. Рівень володіння державною мовою засвідчується відповідним державним сертифікатом. Якщо особа сама хоче отримати такий сертифікат та скласти іспит, то може це зробити безоплатно раз на 4 місяці. Така можливість є в усіх громадян України. Дія сертифікату на рівень володіння мовою буде безстрокова, але якщо претендент з першого разу не складе іспиту, у нього буде час підготуватися і перескласти.

Абсолютна більшість зарубіжних соціолінгвістів трактують явище масової двомовності, що його переживає певна національна спільнота, як перехідний етап у асиміляційному процесі витіснення однієї мови іншою. Досліджено, що за такого контактування двох мов, одна прагне стати панівною, а друга стає підлеглою» [4].

А оскільки в українському суспільстві явище двомовності має тривалу історію, говорити про швидке та одномоментне його подолання складно і це явище з необхідністю ще буде тривати певний час. З метою глибшого з'ясування питання, звернімося до деяких цифр.

1994 року на запитання соціологів «Якою мовою Ви спілкуєтесь у родині (вдома) відповіді розділилися наступним чином: 36,7% - тільки або переважно українською, 32,4% - тільки або переважно російською, 29,4% - обома мовами. Тобто, грубо кажучи, три відповіді розділилися майже порівну і коливалися навколо показника у 30%. Приблизно такі ж показники трималися у опитуваннях аж до Помаранчевої революції, після якої цифри обслуговування українською мовою у родині вперше перевалили за позначку 40%: 2005 року на згадане вище запитання респонденти відповіли так: українською - 41,8%, російською - 36,4%, обома мовами - 21,6%.

І лише після Революції Гідності показник застосування української мови вдома почав стабільно перевищувати 50%. Так, наприклад, опитування Центру

Разумкова 2016 року засвідчило: 55% респондентів дома тільки або переважно спілкуються українською, 41% – переважно російською. Після повномасштабного вторгнення показники стали ще більш красномовними на користь української мови: 2023 рік, 68% - українською, 9% - російською, 22% - обома мовами [5].

Українська мова є обов'язковою державною мовою у професійній діяльності, зокрема в державному управлінні, сфері послуг, освіті, медицині та ЗМІ, згідно із Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Використання української мови є нормою для ведення ділової документації, проведення зустрічей, заходів та обслуговування споживачів.

Через страшенний опір ухваленню Закону з боку проросійських сил у парламенті і суспільстві, а також через популістську критику щодо «радикальності» мовного Закону, низку норм було пом'якшено, а деякі – вилучені.

Повага до історії України передбачає глибоке розуміння, збереження пам'яті про ключові події, героїв та боротьбу за незалежність. Вона базується на шануванні національної гідності, вивченні справжніх історичних фактів, збереженні культурної спадщини та вшануванні захисників держави, що є основою європейських цінностей та національної ідентичності.

Основні аспекти поваги до історії України включають серед іншого усвідомлення важливості подій минулого, включаючи трагічні сторінки (голодомор 1932–1933 рр, репресії), для розуміння сьогодення, шана до тих, хто боровся за свободу України в різні історичні епохи, включаючи сучасних захисників від російської агресії.

Культурна ідентичність базується на глибокій повазі до історії України, що включає усвідомлення значущості історичних подій, етапів державотворення та збереження національної пам'яті. Повага до минулого є основою згуртованості нації, формує стійку свідомість і є механізмом безпеки, що визначає приналежність до українського народу.

Збройною агресією проти України росія розв'язала першу в ХХІ столітті континентальну війну в Європі, підірвавши систему колективної світової безпеки, встановлену після Другої світової війни. Світ знову зіткнувся з режимом, який прагне силової ревізії кордонів і прямує до новітнього тоталітаризму. Цей режим назвали «рашизмом» для означення псевдоідеології, замішаної на поєднанні ідей фашизму й більшовизму, нацизму та євразійства, реваншизму і ксенофобії, що прикриваються «православ'ям» та «величчю російської культури».

20 лютого 2014 року розпочалася сучасна російсько-українська війна. Тоді були вперше зафіксовані перетини державного кордону України збройними силами російської федерації через Керченську протоку. Наприкінці лютого керівництво рф скористалося тимчасовим вакуумом влади в Україні, деморалізацією силовиків і розпочало захоплення територій України.

Росія готувалася до нападу заздалегідь. Упродовж багатьох років вона здійснювала проти України інформаційну, економічну агресію, вербувала зрадників у різних ешелонах української влади, створювала і фінансувала в Україні, а особливо на Кримському півострові, потужну агентурну мережу.

Крим – перший об’єкт агресії РФ проти України. Ворог у березні 2014 року окупував АРК і Севастополь, у квітні 2014 року розпочав вторгнення в Донецькій та Луганській областях.

У 2014 році Збройні сили України, підкріплені добровольцями, зупинили просування окупації, звільнили від загарбників частину захоплених територій і до 24 лютого 2022 року основні події сучасної російсько-української війни точилися на сході нашої країни.

Повномасштабне вторгнення російських військ в Україну остаточно зірвало маску з агресивного путінського режиму, що 8 років прикидався «миротворцем» та «третьою стороною» у війні на сході України. Весь той час ворог поширював світом дезінформацію, брехню про «Донецьку та Луганську народні республіки», які насправді були і залишаються підконтрольними Москві окупаційними режимами в Донецькій та Луганській областях України. Путін намагався переконати світ, буцімто в Україні триває «громадянська війна».

Широкомасштабне вторгнення 24 лютого 2022 року принесло війну на всю територію України. У спротиві російському агресору Український народ продемонстрував світові приклади мужності, стійкості, сміливості, кмітливості та єдності перед жорстоким ворогом, що чисельно переважає.

Спростування міфів про українців є критичним елементом інформаційної безпеки, оскільки російська пропаганда цілеспрямовано поширює фальшиві наративи. Ці міфи дискредитують історичну самобутність, економічні та соціальні успіхи України, а також підривають дипломатичні зусилля. Основна мета – посягти зневіру серед українців та створити негативний імідж у світі.

Росія намагається очорнити країни ЄС в очах української та російської аудиторій. Часто першоджерелом дискредитаційних тез стосовно українських біженців і демонізації Європи через призму наших співвітчизників є заяви саме високопосадовців Росії. Серед них міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров і директорка Департаменту інформації і преси російського МЗС Марія Захарова.

Що вони роблять? По-перше, вони просувають тезу про те, що в Європі, зокрема в Польщі, в українських біженців буцімто забирають дітей. По-друге, було багато інформації на тему того, що українські жінки (серед українських біженців у Європі найбільше саме жінок і дітей) зазнають сексуального насилля. Також було поширено меседж про те, що «поляки підтримують екстрадицію українських біженців».

Росія завжди використовує протиставлення своїх «цінностей» цінностям Заходу. Завдяки цьому вони намагаються впливати на українську аудиторію, щоб дискредитувати наших європейських партнерів. Не виключено, що їхньою аудиторією є також українці, які потрапили до Росії під час повномасштабного вторгнення.

Крім цього, це також робиться з метою впливу на міжнародну аудиторію. Росія досі представлена на різних міжнародних майданчиках, зокрема в ООН. Відповідно, цю тематику вони намагаються використовувати у власних цілях, щоб змістити акцент зі своєї злочинної діяльності щодо українських дітей адже те, що роблять вони, є абсолютно очевидним і цьому є чимало доказів.

Для проведення кампанії інформаційного впливу щодо українських біженців держава-агресорка використовує заяви офіційних облич, пропагандистські медіа та соціальні мережі. Для посилення ефекту від деструктивних наративів та меседжів, провокування конфліктів між українцями, а також дискредитації українського та європейських урядів активно застосовуються мережі координованої неавтентичної поведінки.

Якщо ми говоримо про українців і вплив на них, то тут найпоширенішою платформою є саме телеграм-канали. Якщо ми говоримо про міжнародну аудиторію, то це використання фейкових сторінок медіа, які мімікрують під міжнародні медіа. Також активно використовуються саме іншомовні медіа Російської Федерації.

Проблеми сучасного соціально-економічного становища українського суспільства, його розшарування, зниження рівня життя більшості населення, знецінення традиційних моральних норм і цінностей, пропаганда жорстокості, бездуховності, насильства, невизначеність в оцінці подій історичного минулого українського народу негативно вплинули на моральні цінності підростаючого покоління.

Рівень масової культури української молоді на жаль сьогодні є досить низький. Культ насилля і розпусти практично заповнив телевізійні екрани, де щодня можна побачити аморальні чи агресивні сцени. Зарубіжні фільми часто пропагують західну систему цінностей, виховуючи у молоді культ споживацтва, прагнення до насолоди, вседозволеності.

Таким чином на наших очах виростає покоління молодих людей позбавлених почуття національної гідності, гордості, якому насаджується безкультур'я, нівелюється совість, деградується мораль, честь, справедливість. Така ситуація стрімко перетворюється на загальнонаціональну трагедію.

Події в Криму, сьогоднішня ситуація на сході України є наслідком великого упущення в національно-патріотичному вихованні молоді за всі роки з часу проголошення незалежності України.

Старше покоління людей добре пам'ятає радянський час, коли патріотичне виховання молоді стояло на високому державному рівні. Кожен навчальний заклад (школа, ПТУ, технікум) був обладнаний кабінетами, де пропагувалася державницька ідеологія.

І кожній дитині прищеплювалася патріотична ідея (хоча вона й була чужою для української нації). Здобувши відповідну освіту, досягнувши повноліття, юнак усвідомлював у необхідності проходження ним строкової військової служби аби з честю виконати свій військовий обов'язок громадянина, представника сильнішої половини.

Після проголошення незалежності наша країна поринула у вир боротьби з бідністю, боротьби за гідне місце в міжнародній політиці. В час, коли були розкриті так звані «білі плями» української історії, коли вивчення правдивої історії України стало модним, адже, мабуть, у кожній українській оселі, поряд з Біблією, настільними книгами дедалі частіше ставали раніше заборонені твори М.Грушевського, Д.Дорошенка, національно-патріотичне виховання на жаль відійшло на задній план. Це була помилка, яку необхідно виправляти. І тут важливу роль мають відігравати університетські викладачі незважаючи на предмети, які вони конкретно викладають

Висновок. Українська держава, згідно з Конституцією, є суверенною, демократичною та унітарною республікою. Під час війни держава забезпечує обороноздатність, захист територіальної цілісності та функціонування критичної інфраструктури, зазнаючи значних економічних та демографічних втрат. Після війни всі зусилля мають бути спрямовані на відбудову, євроінтеграцію з країнами Європейського Союзу та зміцнення безпеки держави і громадян. Реформи, активність населення, посилена творча робота університетських науковців а також міжнародна підтримка дозволять Україні рухатися в бік стабільного демократичного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лукашенко про ненапад: Білоруси приїдуть в Україну хіба на тракторі. Українська правда. URL : <https://www.pravda.com.ua/news/2017/04/26/7142328/>
2. Khamitov N. The War in Ukraine and the New Humanism: David versus Goliath. Meta-anthropology of history of 21st century. Sofia: Kibea. 2023. 124 p.
3. Європейська правда. URL : <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/04/28/7138534/>
4. Масенко Л. Суржик: між мовою і язиком. – 2-ге вид., зі змінами і допов. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. – 202 с.
5. Кириленко В. Шляхом стійкої ідентичності або Чи стане повага до всього українського незворотньою? Частина друга: Українська мова. Українська правда. URL : <https://blogs.pravda.com.ua/authors/kyrylenko/651e6aaf39b0e/>